

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/196-279 /295

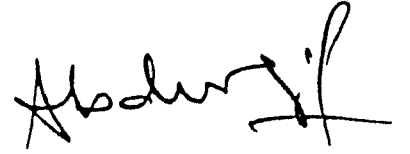
Ankara

13 / 1 / 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Abdullah GÜL
Başbakan

Eki :
Liste

T.C. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali E	-Plan ve Bütçe
E. M. M.	-Dışişleri
Tarih	20.1.2003 - 1/4/4
E. M. M.	13.
BAŞKAN	

3

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-18

/1631

Ankara

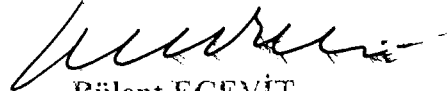
30/3/2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

VS

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 8/2/2000 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

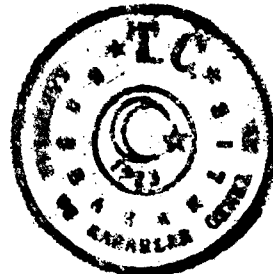
T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tam Esm.	Plan ve Bütçe
Esas Kom.	Dışişleri
Tarih	10.4.2000 - 1/654
E. M.	E. M. M. K. P. 15-16
BAŞKAN	Mehmet

GEREKÇE) BB

Bangladeş, ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulan bir Devlettir. Kuşkusuz, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin geliştirilmesi, her iki Devletin de refahına katkıda bulunacaktır. Söz konusu faktör hareketlerinin geliştirilmesinde çifte vergilendirme nedeniyle ortaya çıkan sorunların çözümü önem arz etmektedir. Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 31 Ekim 1999 tarihinde Ankara'da "Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" imzalanmıştır.

Anlaşma ile kişilerin aynı gelir üzerinden iki Devlette birden vergilendirilmesinin (çifte vergilendirme) önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı sağlamak üzere, vergileme hakkı, gelir unsurları itibarıyla ikamet edilen veya kaynak Devletlerden birine bırakılmakta veya bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında paylaştırılmaktadır. Böylece, Akit Devletlerden birinde yatırım yapan, teknoloji veya hizmet sunan diğer Devlet mukimlerinin, o Devletin mükelleflerine göre daha ağır vergilendirilmesine engel olunmakta ve teşebbüslerin risk almadan önce ileride karşılacak her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmeleri sağlanmaktadır. Çifte vergilendirmenin Akit Devletlerde önlenmesi ile Bangladeşli yatırımcılar için Türkiye'nin, Türk yatırımcılar için ise Bangladeş'in daha cazip hale geleceği tabiidir.

Anlaşmanın kapsamına aldığı vergiler açısından çifte vergilendirmenin ve vergi kaçakçılığının nasıl önleneceği ve muhtelif gelir unsurlarının vergilendirilmesine ilişkin ilkeler ve düzenlemeler, ilişkide yer alan Anlaşmanın madde gerekçelerinde ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" 29 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma maddelerinin gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir.

MADDE 1- KİŞİLERE İLİŞKİN KAPSAM

1 inci madde hükmü gereğince bu Anlaşma, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetilmeksizin Akit Devletler (Türkiye ve Bangladeş) den birinde veya her ikisinde mukim olan kişileri kapsamına almaktadır.

MADDE 2- KAVRANAN VERGİLER

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin belirlenmesinde ve tarifinde açıklığı temin etme amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası, Anlaşmanın, ne şekilde alındığına bakılmaksızın bir Akit Devlette, politik alt bölümlerinde ya da mahalli idareleri tarafından veya bunlar adına gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra, gelir üzerinden alınan vergilerin kapsamını belirlemektedir.

3 üncü fıkra, Anlaşmanın Akit Devletlerdeki mevcut vergilerden hangilerine uygulanacağı belirtilmektedir. Anlaşma kapsamına giren vergilerin; Türkiye'de gelir ve kurumlar vergileri ile gelir ve kurumlar vergisi üzerinden alınan fon payı; Bangladeş'te ise gelir vergisinden ibaret olduğu belirtilmiştir.

4 üncü fıkra, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine alınacak ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilerin de Anlaşma kapsamına gireceğini hükme bağlamakta, ayrıca, Akit Devletlerin yetkili makamlarının, ilgili vergi mevzuatlarında yaptıkları önemli değişiklikleri birbirlerine bildirmelerini öngörmektedir.

MADDE 3- GENEL TANIMLAR

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için gerekli genel tanımlar yer almaktadır.

Sözkonusu maddede sırasıyla, "Türkiye", "Bangladeş", "Bir Akit Devlet" ve "Diğer Akit Devlet", "Vergi", "Kişi", "Şirket", "Kanuni Merkez", "Vatandaş", "Bir Akit Devletin Teşebbüsü" ve "Diğer Akit Devletin Teşebbüsü", "Yetkili Makam" ve "Uluslararası Trafik" terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Akit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen anlamları taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşma'da boşluk kalmaması sağlanmıştır.

MADDE 4- MUKİM

Akit Devletlerin vergileme yetkisi, Anlaşmanın birçok maddesinde doğrudan doğruya "mukim" kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzel kişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzel kişiler arasında ayırım yapılmaksızın, Anlaşmanın amaçları bakımından; bu Devlet, herhangi bir politik alt bölüm veya mahalli idare de dahil olmak üzere ev, ikametgah, kanuni merkez, yönetim yeri veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi "mukim" addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye'de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumları tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuza tam bir paralellik sağlanmaktadır.

2 nci fıkra, gerçek kişilerin 1 inci fıkra belirtilen kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılmak suretiyle yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

3 üncü fıkra ise, gerçek kişi dışında kalan kişilerin her iki Akit Devletin de mukimi olması halinde, mukimliğin tayininde bu kişilerin etkin yönetim yerinin esas alınacağı hükme bağlanmıştır. Ancak, bu kişinin Akit Devletlerden birinde etkin yönetim yerine, diğerinde kanuni merkeze sahip olması durumunda, sözkonusu kişinin hangi Akit Devletin mukimi kabul edileceği hususu Akit Devletlerin yetkili makamlarınca belirlenecektir.

MADDE 5- İŞYERİ

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız, dar mükellefler açısından ticari kazancın Türkiye'de elde edilmiş sayılması için, kazanç sahiplerinin Türkiye'de işyerinin bulunmasını veya daimi temsilci bulundurmasını ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, Anlaşmanın 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticari kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir.

7 fıkra halinde düzenlenen bu maddede, hangi durumlarda bir işyerinin oluşup oluşmayacağı hususu bütün ayrıntılarıyla açıklanmaktadır.

1 inci fıkra, "işyeri" teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkra, kapsama özellikle dahil edilen işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar, yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atelye, yalnızca başkaları için depolama kolaylıkları sağlayan kişiyle ilgili olmak kaydıyla depo, maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taşocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yerdir.

3 üncü fıkra, bir inşaat şantiyesi, yapım, kurma veya montaj projesinin yalnızca oniki ayı aşan bir süre devam etmesi halinde bir işyeri oluşturacağı belirtilmiştir.

4 üncü fıkra, işyeri kapsamı dışında kalan hususlar belirtilmiştir.

5 inci fıkra, daimi temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi teşebbüs adına mukavеле akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, bu faaliyetler 4 üncü fıkra, belirtilen ve işe ilişkin sabit bir yerden yapılması durumunda bu yer işyeri haline getirmeyen nitelikteki faaliyetlerle sınırlı olmadıkça, bu teşebbüs, bu kişinin teşebbüs adına gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimi temsilci ayrı ayrı maddelerde düzenlenmeyip, her ikisi de "işyeri" maddesinde düzenlendiğinden, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanunu'nun dar mükelleflerin ticari kazançlarının Türkiye'de vergilendirilmesine imkan tanıyan daimi temsilciliğe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

6 ncı fıkra, bir teşebbüsün bir Akit Devlette, işlerini yalnızca kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, genel komisyon acentesi veya bağımsız statüde diğer herhangi bir acente vasıtasıyla yürütmesi halinde bu Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacağı belirtilmektedir.

7 nci fıkra ise, iki ayrı Akit Devlette mukim olan şirketlerin birbirlerini kontrol etmesinin, bunlardan herhangi birinin diğeri için bir işyeri oluşturmayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 6- GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

Bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerden kaynaklanacak her türlü gelir unsurunu kapsamaktadır.

Maddenin 1 inci fıkrası ile gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelir (tarım veya ormancılıktan elde edilen gelir dahil) gayrimenkulün bulunduğu Akit Devlette vergilendirilebilmektedir.

2 nci fıkra, "gayrimenkul varlık" teriminin tanımına ilişkindir.

3 üncü fıkra, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımı, kiralanması veya başka bir suretle kullanımından elde edilen gelire 1 inci fıkra hükmünün uygulanacağı belirtilmektedir.

4 üncü fıkra ise, 1 ve 3 üncü fıkra hükümlerinin, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkullerden elde edilen gelire de uygulanacağı öngörülmektedir.

MADDE 7- TİCARİ KAZANÇLAR

Maddenin 1 inci fıkrası, ticari kazancın vergilendirilmesindeki genel prensibi açıklamaktadır. Buna göre ticari kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecek, ancak faaliyetin diğeri Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülmesi halinde, kazancın sadece bu işyerine atfedilebilen kısmı diğeri Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslara ilişkindir. Buna göre, işyeri bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzer teşebbüslerin benzer koşullarda elde etmesi gereken kazanç, sözkonusu işyerine atfedilecektir. Böylece, işyeri-merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidildiğinde olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesiyle yeni bir vergi matrahı belirlenecek ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancının belirlenmesi sırasında hangi tür giderlerin indirilebileceğine ilişkindir.

4 üncü fıkra, teşebbüs adına sadece mâl ve ticari eşya alımında bulunan işyerine, bu faaliyeti dolayısıyla kazanç atfedilemeyeceğine ilişkindir.

5 inci fıkra, önceki fıkraların amaçları bakımından, işyerine atfedilebilen kazançların, aksine makul ve geçerli bir neden olmadıkça her yıl aynı yöntemle belirleneceği hükmü öngörülmektedir.

6 ncı fıkra ise, ticari kazancın, Anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilen gelir unsurlarını da kapsamına alması halinde ilgili madde hükümlerini saklı tutmaktadır.

MADDE 8- DENİZ, HAVA VE KARA TAŞIMACILIĞI

1 inci fıkra, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette uluslararası trafik kapsamına giren türden uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden elde ettiği gelirlerin yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Diğer bir ifade ile bu tür kazançlar kaynak Devlette vergiden istisna edilmektedir.

2 nci fıkra, bir Akit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikte gemi işletmeciliğinden diğer Akit Devlette elde ettiği gelirin bu Devlette vergilendirileceği, ancak diğer Devlette alınacak verginin, alınması gereken verginin yüzde ellisine eşit bir tutarda indirileceği öngörülmektedir.

3 üncü fıkra, uluslararası trafikte veya uçak işletmeciliğinden elde edilen gelirlerin yanısıra anzi olarak konteynerlerin kullanımından veya kiralanmasından elde edilecek gelirlerin de bu madde de kapsanacağı öngörülmektedir.

4 üncü fıkra, 1 inci ve 2 nci fıkra da benimsenen prensibin, ortaklık, ortak teşebbüs veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlar için de geçerli olduğu hükme bağlanmıştır.

MADDE 9- BAĞIMLI TEŞEBBÜSLER

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, bağımlı teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere oranla farklı ticari ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde Akit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, bağımlı teşebbüslerin gerekli itinaı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olan fiyatlardan sapmaları halinde, vergi kaybına uğrayan Akit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda diğer Devletin, kendi mükellefi olan bağımlı teşebbüs için yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkra da düzenlenmiştir.

MADDE 10- TEMETTÜLER

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgili olup, temettü gelirinin esas itibarıyla temettü gelirini elde edenin mukim olduğu Akit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Ancak temettü elde eden temettünün gerçek lehdarı ise, alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının % 10 unu aşamayacaktır. Diğer taraftan, bu fıkra hükümleri, içerisinden temettülerin ödendiği şirket kazançlarının vergilendirilmesini etkilemeyecektir.

3 üncü fıkra, "temettü" teriminin tanımı yapılmaktadır.

4 üncü fıkra, temettü lehdarının, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunması veya diğer Devlette bir sabit yer kullanarak serbest meslek faaliyeti icra etmesi ve sözkonusu temettü elde ediş olayı ile bu işyeri arasında etkin bir bağ bulunması halinde, sözkonusu temettülerin bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğini öngörmektedir. Bu gibi hallerde, temettüler diğer Akit Devlette bu Devletin kanunlarına göre vergilendirilecektir.

5 inci fıkrada, işyeri kazancının 7 nci madde (Ticari Kazançlar) çerçevesinde vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden bu maddenin 2 nci fıkrasına göre de vergilendirilebileceği öngörülmektedir. Bu fıkra, Gelir Vergisi Kanunumuzun 94 üncü maddesinin 6/b numaralı bendiyle paralellik arz etmektedir.

MADDE 11- FAİZ

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesindeki genel ilkeyi belirlemektedir. Buna göre, faizi vergilendirme hakkı lehdarın mukim olduğu Akit Devlete ait olmaktadır.

2 nci fıkrada, faizlerin doğduğu Akit Devlete, faizin gayrisafi tutarı üzerinden azami %10 vergi alma hakkı tanınacağı öngörülmektedir.

3 üncü fıkra, Türkiye Hükümeti ile Bangladeş Hükümetine veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Bangladeş Bankası'na ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir.

4 üncü fıkrada, "faiz" teriminin kapsamı belirlenmiştir.

5 inci fıkra, diğer Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunulması veya bu diğer Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunulması ve faizin ödendiği alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması halinde, sözkonusu faizin bu madde çerçevesinde değil, diğer Akit Devlette bu Devletin kanunlarına göre vergilendirilmesini öngörmektedir.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin hangi durumda bir Akit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, faiz ödeyenin Devlet, politik alt bölüm, mahalli idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer olması halinde, sözkonusu faizin bu Akit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı veya her ikisiyle bir başka kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu durumda fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi olan bir faiz olarak nitelendirilmeyip, Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak Akit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

MADDE 12- GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ

1 inci fıkra, vergilemedeki genel ilkeyi belirlemekte ve vergileme hakkını ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanımaktadır.

2 nci fıkra hükmü, gayrimaddi hak bedellerinin elde edildiği Devlete de % 10'u aşmayacak şekilde vergi alma hakkı tanımaktadır.

3 üncü fıkra, gayrimaddi hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, bir işyeri veya sabit yer vasıtasıyla elde edilen gayrimaddi hak bedellerinin indirimli vergi oranına göre değil, gayrimaddi hak bedelinin elde edildiği Devlette o Devletin kanunlarına göre vergilendirileceği öngörülmektedir.

5 inci ve 6 ncı fıkralarda ise, faizde olduğu gibi gayrimaddi hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceğine ilişkin özel hükümler yer almaktadır.

MADDE 13- SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1 inci fıkrada, 6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, bu varlıkların bulunduğu Akit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

2 nci fıkrada, bir işyerinin aktifine dahil olan veya serbest meslek faaliyetinin icrasında kullanılan sabit yere ait menkul varlıkların ve bu işyeri veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazançların, bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Akit Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkrada, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtaları ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıkların satışından elde edilen kazançların, yalnızca gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarını işleten teşebbüsün mukim bulunduğu Akit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

4 üncü fıkrada, bu maddenin diğer fıkralarında sayılanların dışında kalan varlıkların satışından doğan kazançların, bu varlıkların elden çıkarılmasından mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebileceği öngörülmektedir.

MADDE 14- SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

Maddenin 1 inci fıkrasında, serbest meslek kazançlarının, kazancı elde edenin mukim olduğu Akit Devlette vergilendirileceği; ancak, diğer Devlette bulunan sabit bir yer kullanılarak icra edilen serbest meslek faaliyetlerinden veya bu diğer Devlette ilgili mali yıl içinde bir veya bir kaç seferde toplam 183 günü aşan faaliyet icrasından elde edilen kazancın, kaynak Devlette de vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada, "serbest meslek faaliyetleri" teriminin tanımı yapılmaktadır.

MADDE 15- BAĞIMLI FAALİYETLER

1 inci fıkrada, bağımlı faaliyetlerin vergilendirilmesine ilişkin genel kural belirtilmektedir. Buna göre, hizmetin diğer Devlette ifa edilmemesi şartıyla, bir Akit Devlet mukimince elde edilen ücretler mukim olunan Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, belli şartlarla kaynak Devlette de vergileme yetkisi tanınabilecektir. Ancak sözkonusu kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Diğer bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri, öğretmenler, araştırmacılar, öğrenciler ve stajyerler 15 inci maddeye göre değil, kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkrada, ücretin sadece mukim Devlette vergilendirilmesi için hangi şartların bir arada aranması gerektiği belirtilmektedir. Kaynak Devletin vergileme yapabilmesi için, öngörülen bu şartlardan birinin ihlali yeterlidir. Bir başka ifadeyle, diğer Devlette hizmet ifa eden bir Akit Devlet mukiminin bu Devlette ilgili vergilendirme yılında bir veya bir kaç seferde toplam 183 günden fazla kalması veya ücret ödemesinin bu diğer Devletin mukimi olan bir işveren tarafından veya onun adına yapılması ya da sözkonusu ödemenin, işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılması durumunda, elde edilen ücretler kaynak Devlette vergilendirilecektir.

3 üncü fıkrada, bir Akit Devlet teşebbüsünce uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarında ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen gelirin teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

MADDE 16- MÜDÜRLERE YAPILAN ÖDEMELER

Maddede, bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette mukim bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri ödemelerin, bu diğer Akit Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 17- SANATÇI VE SPORCULAR

1 inci fıkra, bir Akit Devlet mukimi olan sanatçı ve sporcuların iştigal konuları ile ilgili şahsi faaliyetlerinden dolayı diğer Akit Devlette elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri diğer Akit Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetleri ile bağımlı faaliyetleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci madde hükümleri sanatçı ve sporcular açısından geçerli olmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır.

2 nci fıkra organizatörlerle ilgili olup, sanatçı ve sporcuların iştigal konularıyla ilgili faaliyetlerden doğan gelirin, sanatçı veya sporcuların kendilerine değil de, bir başka gerçek veya tüzel kişiye yönelmesi halinde, vergilemenin, faaliyetin icra edildiği Akit Devlette yapılacağını öngörmektedir. Ancak böyle bir durumda, ticari kazançların, serbest meslek kazançlarının ve ücretlerin vergilendirilmesini düzenleyen bu Anlaşmanın 7, 14 ve 15 inci madde hükümleri dikkate alınmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır.

3 üncü fıkra, bir Akit Devlette yapılan ziyaretin tamamen veya önemli ölçüde diğer Akit Devletin kamusal fonlarından desteklenmesi halinde sanatçı ve sporcuların faaliyetlerine 1 inci ve 2 nci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağını öngörmektedir.

MADDE 18- EMEKLİ MAAŞLARI

Madde, geçmiş hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşları ve benzeri ödemelerin bunları elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükmünü öngörmektedir.

MADDE 19- KAMU GÖREVİ

1 inci fıkrada, emekli maaşları da dahil olmak üzere kamu hizmeti karşılığında yapılan ödemelerin yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

2 nci fıkrada ise, kamu iktisadi kuruluşlarında çalışanlar açısından bu madde hükmünün değil, 15, 16, 17 ve 18 inci madde hükümlerinin geçerli olacağı öngörülmektedir.

MADDE 20-ÖĞRETMENLER VE ARAŞTIRMACILAR

Maddede, bir Akit Devletin mukimi olan ve yalnızca öğretim veya araştırma ya da her ikisini yapmak amacıyla iki yılı aşmayan bir süre için diğer Akit Devleti ziyaret eden gerçek kişilerin bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri gelirlerin diğer Akit Devlette vergiden muaf tutulacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 21- ÖĞRENCİLER VE STAJYERLER

Maddede, bir Akit Devletin mukimi olan bir gerçek kişinin bir üniversite veya kabul görmüş eğitim kurumlarında öğrenim ve eğitim görmek veya araştırma yapmak amacıyla, diğer Akit Devleti ziyaret eden gerçek kişinin yurt dışındaki kaynaklardan elde ettiği ödemeler, burs, yardım veya ödüllerin ilk bahsedilen Devlette vergiden istisna edileceği hükmü öngörülmektedir.

MADDE 22- DİĞER GELİRLER

1 inci fıkrada, nerede doğarsa doğsun, bir Akit Devlet mukimi tarafından elde edilen ve Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, geliri elde eden kişinin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada ise, 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında bahsedilen gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirler hariç olmak üzere, diğer Akit Devlette bulunan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunan veya sabit yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunan bir Akit Devlet mukiminin, bu işyeri veya sabit yer ile etkin bir şekilde bağlantılı bir hak veya varlıktan elde ettiği gelire bu maddenin 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı, söz konusu gelirin 7 nci veya 14 üncü madde hükümlerine göre vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 23- ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

Madde çifte vergilendirmenin önlenmesi ile ilgilidir.

1 inci fıkrada, Türkiye açısından Çifte Vergilendirmenin nasıl önleneceği açıklanmıştır. Fıkranın (a) bendinde; bir Türkiye mukiminin; (b) bendinde belirtilenlerin dışında Anlaşma hükümleri çerçevesinde Bangladeş'te vergilendirilebilen bir gelir elde etmesi halinde Türkiye'nin bu geliri vergiden istisna edeceği ancak, Türkiye'nin bu kişinin geriye kalan gelirine ilişkin vergiyi hesaplarken söz konusu gelir için sanki vergiden istisna edilmemiş gibi bir vergi oranını uygulayabileceği belirtilmiştir.

Fıkranın (b) bendinde ise; bir Türkiye mukiminin bu Anlaşmanın 10, 11 ve 12 inci maddesine göre Bangladeş'te vergilendirilebilen bir gelir elde etmesi halinde, Türkiye'nin söz konusu kişinin gelirine isabet eden vergiden Bangladeş'te ödenmiş olan vergiye eşit bir miktarını mahsup edeceği ifade edilmiş olup; söz konusu mahsubun Bangladeş'te vergilendirilebilen gelir için mahsuptan önce hesaplanmış vergi miktarını aşmayacağı hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada, Bangladeş açısından çifte vergilendirmenin nasıl önleneceği açıklanmıştır. Fıkranın (a) bendinde; bu fıkranın (c) bendi hükümleri saklı kalmak üzere, bir Bangladeş mukiminin Türkiye'de vergilendirilebilen bir gelir elde etmesi halinde, Bangladeş'in bu mukimin gelirine isabet eden vergiden Türkiye'de ödenen vergiye eşit bir tutarını mahsup edeceği; (b) bendinde de, söz konusu mahsubun Türkiye'de vergilendirilebilen gelir için mahsuptan önce hesaplanmış vergi miktarını aşmayacağı hükme bağlanmıştır.

Fıkranın (c) bendinde ise; bir Bangladeş mukiminin yalnızca Türkiye'de vergilendirilebilen bir gelir elde etmesi halinde, Bangladeş'in bu geliri vergi matrahına dahil edebileceği ancak bu gelir vergisinden Türkiye'de elde edilen gelire atfedilebilen gelir vergisi tutarını da mahsup edeceği öngörülmektedir.

MADDE 24- AYRIM YAPILMAMASI

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Akit Devletin vatandaşlarının, diğer Akit Devlette, o Devletin aynı koşullara sahip vatandaşlarına kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacağı öngörülmektedir. Aynı hüküm, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olmayan kişilere de uygulanacaktır.

2 nci fıkrada, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyerinin bu diğer Devletin aynı faaliyetlerini yürüten teşebbüslerine kıyasla daha ağır bir vergilemeye tabi tutulmayacağı ve Akit Devletlerin kendi mukimlerine uyguladıkları şahsi indirimler ile vergi ve matrah indirimlerini diğer Devletin mukimlerine de uygulamak zorunda olmadıkları belirtilmektedir.

3 üncü fıkrada, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrası, 11 inci maddesinin 7 nci fıkrası veya 12 nci maddesinin 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller hariç olmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünün vergiye tabi kazancı belirlenirken, bu teşebbüsün diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen faiz, gayrimaddi hak bedeli ile diğer ödemelerin sanki ilk bahsedilen Devletin bir mukimine yapılmış gibi indirilebileceği hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, ayırım yapmama prensibinin, bir Akit Devletin bir veya bir kaç mukimi tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, kısmen ya da tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen diğer Akit Devlet teşebbüsleri için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

5 inci fıkrada ise, bu maddedeki vergileme teriminin, Anlaşmanın konusuna giren vergileri ifade ettiği belirtilmektedir.

MADDE 25- KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

Maddenin ilk iki fıkrası, bir kişinin, taraf Devletlerden herhangi birinin veya her ikisinin işlemlerinin, kendisi açısından bu Anlaşma hükümlerine uygun olmayan sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine varması halinde sorunun nasıl çözümleneceğini hükme bağlamaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu Akit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukim olduğu Akit Devletin yetkili makamına arzedeblecektir. Ancak bu kişi, durumunun 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasına uygun olması halinde, vatandaşı olduğu Akit Devletin yetkili makamına da başvurabilecektir.

2 nci fıkraya göre, kendisine başvuruda bulunulan yetkili makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri, 4 üncü fıkra ise karşılıklı anlaşmanın ne şekilde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 26- BİLGİ DEĞİŞİMİ

Bu Anlaşmanın uygulanabilmesi için, iki Akit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Maddede, Akit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği ve bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

MADDE 27- DİPLOMAT HÜVİYETİNDEKİ MEMURLAR VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu maddede, diplomat hüviyetindeki memurlar ve konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına veya özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceği belirtilmektedir.

MADDE 28 - YÜRÜRLÜĞE GİRME

Anlaşma, Akit Devletlerin Hükümetlerinin, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli anayasal işlemlerin tamamlandığını birbirlerine bildirmelerini müteakip, bu bildirimlerin sonucusunun alındığı tarihte yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşma, Türkiye'de tevkifat suretiyle alınan vergiler ve diğer vergiler için yürürlüğe girdiği tarihi izleyen Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergilendirme yılı için; Bangladeş'te ise, vergiler yönünden Anlaşmanın yürürlüğe girişini takip eden takvim yılının Temmuz ayının birinci günü veya daha sonra başlayan herhangi bir tahakkuk yılı için hüküm ifade edecektir.

MADDE 29- YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Madde, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklanmakta ve fesih halinin her iki Akit Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini belirlemektedir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE
VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

Madde 1- 31 Ekim 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit
BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

<i>O. Bağcı</i> O. BAĞCI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>H. H. Özkan</i> H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>M. C. Ertümer</i> M. C. ERTÜMER En. ve T. b. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.	<i>R. D. E. E. E.</i> Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. T. Tozkay</i> Prof. Dr. T. TOZKAY Devlet Bakanı	<i>M. K. E. E. E.</i> M. K. E. E. E. Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. E. Gürel</i> Prof. Dr. E. GÜREL Devlet Bakanı	<i>Y. S. M. U. C. O. G. L. U.</i> Y. S. M. U. C. O. G. L. U. Devlet Bakanı
<i>M. Y. K. O. V. A.</i> M. Y. K. O. V. A. Devlet Bakanı	<i>M. Y. K. O. V. A.</i> M. Y. K. O. V. A. Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. R. M. R. Z. A. O. G. L. U.</i> Prof. Dr. R. M. R. Z. A. O. G. L. U. Devlet Bakanı	<i>E. K. Y. O. S. E. L. E. N.</i> E. K. Y. O. S. E. L. E. N. Devlet Bakanı
<i>M. Y. K. O. V. A.</i> M. Y. K. O. V. A. Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. S. U. S. E. N. M. E. Z.</i> Prof. Dr. S. U. S. E. N. M. E. Z. Devlet Bakanı	<i>E. S. G. A. Y. D. A. L. I.</i> E. S. G. A. Y. D. A. L. I. Devlet Bakanı	<i>F. U. N. L. U.</i> F. U. N. L. U. Devlet Bakanı
<i>H. Y. S. G. A. L. P.</i> H. Y. S. G. A. L. P. Devlet Bakanı V.	<i>M. A. C. A. Y.</i> M. A. C. A. Y. Devlet Bakanı V.	<i>S. T. U. R. K.</i> S. T. U. R. K. Adalet Bakanı	<i>S. C. A. R. M. A. K. O. G. L. U.</i> S. C. A. R. M. A. K. O. G. L. U. Milli Savunma Bakanı
<i>S. T. A. N. T. A. N.</i> S. T. A. N. T. A. N. İçişleri Bakanı	<i>S. O. R. A. L.</i> S. O. R. A. L. Dışişleri Bakanı V.	<i>S. O. R. A. L.</i> S. O. R. A. L. Maliye Bakanı	<i>M. B. O. S. T. A. N. C. I. O. G. L. U.</i> M. B. O. S. T. A. N. C. I. O. G. L. U. Milli Eğitim Bakanı
<i>M. A. Y. D. I. N.</i> M. A. Y. D. I. N. Bakanlar Kurulu Başkanı	<i>Dr. Dr. O. O. G. R. U. S.</i> Dr. Dr. O. O. G. R. U. S. Bakanlar Kurulu Başkanı	<i>E. K. O. S. U. Z.</i> E. K. O. S. U. Z. Ulaştırma Bakanı	<i>H. Y. S. G. A. L. P.</i> H. Y. S. G. A. L. P. Tarım ve Köylüleri Bakanı
<i>H. C. D. E. S. U. L. E. R.</i> H. C. D. E. S. U. L. E. R. Cahane ve Sos. Duv. Bakanı V.	<i>A. T. A. N. K. U. L. U.</i> A. T. A. N. K. U. L. U. Sanayi ve Ticaret Bakanı	<i>M. İ. T. A. L. A. Y.</i> M. İ. T. A. L. A. Y. Kültür Bakanı	<i>E. M. U. M. C. U.</i> E. M. U. M. C. U. Turizm Bakanı
<i>Prof. Dr. H. Ç. A. C. A. N.</i> Prof. Dr. H. Ç. A. C. A. N. Orman Bakanı	<i>E. A. T. T. E. K. I. N.</i> E. A. T. T. E. K. I. N. Çevre Bakanı		